Nieuwsbrief Stichting Atlantikwall Museum Noordwijk

Jaargang 2012, nummer 4, december.

Museumbunker:
Bosweg 15, Noordwijk

Openingstijden museum 2013:
Zondagen van 5 mei t/m 15 september van 10 tot 17 uur.

Entree uitsluitend museum: volwassenen: € 2,-, kind t/m 12 jaar: € 1,-.

Rondleiding (5 mei-25 augustus) van ca. 1,5 uur door bunkercomplex **uitsluitend na reservering** bij Informatiecentrum Noordwijk, tel. 071 -36 193 21

Tarieven: Volwassenen € 5,-, kinderen t/m 12 jaar € 3,- voor museum bezoek inclusief rondleiding met gids in de gangen.

Voor rondleidingen van groepen (>10 pers) buiten reguliere openingstijden gaarne overleg via tel. 071 -36 157 85

In dit nummer:

Van de redactie	**1**
Van de voorzit-	**1**
Verslag uitstapje vrijwilligers	**2-3**
Interview met Jan Heus.	**4**

Van de redactie.

Hier de laatste nieuwsbrief van dit succesvolle jaar.
Allereerst een woord van de voorzitter, een uitgebreid verslag van het jaarlijkse vrijwilligersuitstapje en tot slot een interview met een vrijwilliger die vooral 'achter de schermen' héél veel voor de stichting betekent.

Van de voorzitter:

Voor ons museum is 2012 een buitengewoon mooi jaar geweest. Een korte uitleg is daarbij op z'n plaats.
Weer 10% meer bezoek, zodat we nu op circa 5.000 bezoekers zijn gekomen. De commandobunker S414 is dankzij de enorme en vakkundige inzet op de zaterdagen van veel vrijwilligers verder gerestaureerd en is (hoewel nog niet af) inmiddels al de parel van ons complex geworden. Er zijn weer meer vrijwilligers actief die met groot enthousiasme rondleidingen verrichten.
Alle vergunningen voor de uitbreiding met het noordelijke gedeelte zijn in juli 2012 ontvangen, zodat in augustus met de eerste werkzaamheden kon worden begonnen. Met een éénmalige subsidie van de Gemeente Noordwijk van circa € 26.000,--. De nieuwe werkingang in het noordelijke deel is met de plaatsing van een stevige deur de basis voor onze werkzaamheden komend jaar.

Tot slot, de Atlantikwall is door de provincie Zuid-Holland aangewezen als een van de zeven provinciale erfgoedlijnen, waarbij voor waardevolle projecten subsidiegeld beschikbaar is. De verantwoordelijke gedeputeerde Han Weber (D66) heeft in dat kader ons museum inmiddels bezocht, en was hierover enthousiast.
Kortom, alle reden voor een positieve kijk op 2013!

Een mooie afsluiting van het jaar was het buitengewoon gezellige uitje met ruim 30 vrijwilligers naar Fort Hoek van Holland. Graag wil ik nogmaals namens het hele bestuur alle vrijwilligers, sponsors en donateurs hartelijk bedanken voor hun bijdrage gedurende het afgelopen jaar. Het geeft ons veel inspiratie om 2013 in diezelfde positieve spirit voort te zetten.
Ik wens al onze vrijwilligers, sponsors, donateurs en overige bestuursleden fijne feestdagen en een gelukkig en gezond Nieuwjaar!

Victor Salman, voorzitter

Voorzitter Victor spreekt vrijwilligers toe na jaarlijkse uitstapje.

Verslag uitstapje actieve vrijwilligers.

Zaterdag 15 december was het weer zover: het jaarlijkse uitstapje van de vrijwilligers die zich inzetten voor een optimaal functioneren van het Noordwijkse Atlantikwallmuseum. Om half één precies vertrokken we in 'n door Koninklijke Beuk beschikbaar gestelde zeer luxe dubbeldeks touringcar naar het Fort Hoek van Holland, onderweg naast het uitzicht genietend van een uitstekende lunch verzorgd door de delicatessenwinkel van Peter den Elzen.
Eerst iets over ons reisdoel: Het fort werd gebouwd in de jaren 1880-89 en moest steen voor steen gemetseld worden omdat gewapend beton nog niet was uitgevonden. 'n Immens karwei. Het kan echter bogen op een roemrijke geschiedenis die begint in de Eerste Wereldoorlog. Hoewel ons land buiten die oorlog kon blijven verkeerde de bemanning in die vier jaar toch in volledige paraatheid. Kort na de wapenstilstand van november 1918 ging men echter over tot ontruiming en het pantserfort kwam daarna jaren leeg te staan. Iets wat vooral te wijten was aan de beknibbeling op defensie, die tot vandaag de dag voortduurt. Meer informatie over dit kustfort: www.forthvh.nl

Buiten het fort, met deel fortgracht (Foto: Leo M.)

Maar met de mobilisatie in 1939 kwam het fort weer op volledige oorlogssterkte en leverde in de meidagen van 1940 zijn aandeel in de strijd tegen de Duitse aanvallers. Nu wreekte zich helaas de kortzichtigheid op het onderhoud en de instandhouding van kanonnen en materiaal want binnen twee dagen begaven zowel de kanonnen als de stoommachines om de koepels te draaien het. De bezetting heeft echter dapper gevochten in de directe omgeving en presteerde het zelfs 150 Duitse soldaten te overmeesteren en als krijgsgevangenen in het fort op te sluiten.
De Stichting Fort HvH die het fort beheert, bestaat uit vrijwilligers, waarvan enkele tientallen zich vaak inzetten voor werkzaamheden als klussen en gasten rondleiden. De twee enthousiaste gidsen, Jos en Jack, leidden ons langs de diverse boeiende zaken, en presenteerden de nodigde feiten en originele anekdoten op humorvolle wijze.

Gids Jos geeft uitleg.

Het complex is redelijk groot, met ongeveer de afmetingen van 'n voetbalveld. Alleen al het gangenstelsel heeft een lengte van bijna 3 kilometer en er zijn welgeteld 107 vertrekken. Omdat ook het Britse Guards Regiment (u weet wel met die berenmutsen) hier in de meidagen van '40 strijd heeft geleverd is er een Chamber of Remembrance waar op een plaquette de namen van alle in de omgeving gesneuvelde geallieerde militairen worden vermeld en waar nog elk jaar kransen worden gelegd tijdens dodenherdenking in mei en remembrance day in november.
We passeren de kamer van de commandant, die net op dat moment op het toilet z'n krantje zit te lezen en de slaapvertrekken van de manschappen, die hier vaak ook overdag verbleven De wasserij waar vijf vrouwen elke werkdag in de weer waren om de was van de soldaten weer schoon te boenen op de wasborden. ‘n Hele klus, want in zo'n lange witte onderbroek liepen ze wel 'n hele week rond! Uiteraard is er ook 'n gevangenis en 'n hospitaal. Alsmede 'n apart zaaltje waar de bemanning regelmatig verplicht naar toe moest om ontluisd te worden. 'n Handeling die hier duidelijk in beeld wordt gebracht. Wat drinkwater betreft had het fort zijn eigen voorziening. Het regenwater wordt opgevangen in reservoirs die onder het fort liggen.
Wat zeker niet vergeten mag worden was de ruimte waar het kabinet in de meidagen verbleef in afwachting van de afreis naar Engeland. Er staan twaalf paspoppen in de juiste kledij en met gelaatstrekken van de militairen en regeringsfunctionarissen uit die periode die door twee vrouwelijke vrijwilligers waarheidsgetrouw

zijn weergegeven. De vader van Frits Bolkenstein was heel goed herkenbaar! Op 13 mei 1940 vertrok onze toenmalige koningin Wilhelmina vanuit het fort naar Engeland, tesamen met haar dochter Juliana en de prinsesjes Beatrix en Irene.
Maar uiteindelijk ging het allemaal om de vier grote kanonnen en die zijn verdwenen. Deels door de Duitsers die aan het eind van de oorlog een groot gebrek aan metalen etc. hadden. Zelfs de gietstalen koepels zijn weggehaald. Later zijn de koepels nagemaakt in beton, door een bouwbedrijf dat haar jubileum vierde. Inmiddels heeft men 2 van de kanonnen fantastisch goed nagemaakt van hout en polyester. Bij het afschieten moesten de kanonniers "op 'n houtje bijten" om de drukgolf te kunnen opvangen. In die tijd werden dit snelvuurkanonnen genoemd, want ze konden elke vijf minuten een granaat kaliber 24 cm. afvuren!

Replica kanons met waarnemer in luik. (Foto: Leo M.)

Uiteraard namen de Duitsers na de capitulatie van het Nederlandse leger het fort onmiddellijk in eigen gebruik. Frappant overblijfsel uit die tijd is de bakkerij. De oven werd simpelweg bij 'n bakker in Rotterdam gevorderd en voorzag het hele uit 8000 soldaten bestaande garnizoen van de "Festung Hoek van Holland" van brood: 5000 stuks per dag. De hoofdofficier van de bakkerij was heel inventief: hij liet 'n metalen watertank op de oven installeren van waar uit het warme water naar z'n privébad geleid werd. Het bad zelf was geroofd uit 'n leegstaande villa in de buurt.

Ook indrukwekkend, zelfs beangstigend, was de ruimte waarin men de geluids- en druk effecten simuleerde waar burgers in een schuilkelder tijdens een luchtaanval aan werden blootgesteld; hetzelfde geldt voor de display van de geallieerde luchtaanval op de miniduikboothaven langs de Nieuwe Waterweg.

Detailfoto authentieke hardware uit een artillerie-rekenkamer.

De stichting die het fort beheert moet wel huur betalen aan de gemeente Rotterdam, eigenaar van het pand. De hiermee gemoeide betaling dreigt binnenkort tot 'n astronomisch bedrag verhoogd te worden wat uiteraard heel nare gevolgen zal hebben voor het museum en zijn vrijwilligers. 'n Uniek monument dreigt hiermee verloren te gaan, maar hopelijk wordt deze soep hier niet zo heet gegeten als deze is opgediend.
Na een voorspoedige terugtocht, in handen van chauffeur Erik Wegmans, namen we afscheid van de fraaie dubbeldekker, om een gezellige borrel te drinken aan de bar van "De Heeren van Noortwijck", met aansluitend een heerlijk diner als afsluiting van deze boeiende en leerzame dag.
Dank aan het bestuur voor het aanbieden van deze dag!

Cees van de Voort en Dirk Zweers, december 2012.

Colofon:
Stichting Atlantikwall
Museum Noordwijk

Postadres:
Wilhelminastraat 43
2201 KB Noordwijk
info@atlantikwall.nl

Bankgegevens
Gironr. 9185700
RABO bank 14 66 83 110
tnv St. Atlantikwall Museum te Noordwijk

Redactieadres: zie boven.

Bestuur:

Voorzitter: Victor Salman
Secretaris : Dirk Zweers
Penningmeester : Jan Heus
Lid : Ruud Boot
Lid : Cor van Duin
Lid/PR : Marjolijn van der Jagt

Redactie Nieuwsbrief:
Eveline Boot
Dirk Zweers

Voor foto's museum en werkzaamheden zie:
Atlantikwall.nl
en Facebook logo op homepage.

Interview met nóg een vrijwilliger van het eerste uur, onze gewaardeerde penningmeester Stichting AwmN.

Naam, geboortejaar, achtergrond, beroep?
Jan Heus, 1944, gepensioneerd verificateur douane.

Hoe bent u betrokken geraakt bij de Stichting Atlantikwallmuseum Noordwijk?
Benaderd door Victor Salman en Marjolijn van der Jagt bij oprichting Stichting Atlantikwallmuseum; destijds via gemeenteraad, en penningmeester- en voorzitterschap Genootschap Oud Noordwijk.

En sinds wanneer?
Omstreeks 1997-1998.

Wat voor soort werkzaamheden doet u het liefst voor de Stichting?
Naast het penningmeesterschap allerlei werkzaamheden, zoals: suppoost, rondleider, klussen, organiseren spullen, begeleiden werkzaamheden door derden, maandelijks testen brandmeldinstallaties, inrichten exposities museum, verzenden van bestelde boeken, voeden van de website, verkrijgen van aanwinsten voor het museum en niet in de laatste plaats het representeren van de stichting bij diverse instanties.

Wat geeft u bij deze werkzaamheden het gevoel goed bezig te zijn?
Iets te kunnen betekenen voor de stichting; en het mogelijk maken dat de stichting reilt en zeilt zoals op dit moment. Daarnaast de vele prettige contacten met ons publiek en de vrijwilligers.

Hoe ziet u de toekomst van onze stichting?
Tot nu toe zagen we een flinke groei in bezoekersaantallen en het aantal vrijwilligers. Met de aanvang van het graafwerk noordelijk deel batterij verwacht ik dat het geheel op termijn een uitstekende slecht weer voorziening kan opleveren voor gasten uit de gehele regio en daarbuiten.

Kunt u beknopt een anekdote over onze bunker vertellen?
Begin jaren 50, ik was toen welp bij de padvinderij (tegenwoordig scouting) werd bij het aanvegen van het welpenlokaal in het troephuis het vuil door een luik in de vloer gedaan. Met een andere welp zag ik in dat luik iets glimmends liggen en heb dat opgepakt. Vervolgens met die glimmende koperen dingetjes huiswaarts gekeerd, alwaar de politie ons opwachtte. Het bleek dat we hadden lopen strooien met erfenissen uit de Tweede Wereldoorlog, koperen buisjes gevuld met trotyl, een explosief goedje. We moesten met de politieagent de route terug om de buisjes op te rapen.
Als ik tegenwoordig in het museum ben, zie ik soms op de foto ons voormalige welpenlokaal, dat destijds was gevestigd in de eet- en filmzaal van de manschappen van de batterij. Dit houten gebouw stond vroeger op het voormalige golfterrein.

Jan aan het hakken bij kijksleuf S414

Jan en Jeroen bij prikwerk in duin.